

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ภาวะผู้นำ	10
ความหมายของภาวะผู้นำ	10
ความสำคัญของภาวะผู้นำ	14
คุณลักษณะความเป็นผู้นำ	15
บทบาทหน้าที่ของผู้นำ	21
ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	24
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	33
ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	33
ความเป็นมาของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	35

หัวเรื่อง	หน้า
ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	36
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	44
การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์	44
การสร้างแรงบันดาลใจ	46
การกระตุ้นการใช้ปัญญา	48
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	49
การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	52
บริบทโรงเรียน	55
โรงเรียนบ้านเชียงยืน	55
โรงเรียนบ้านจานโนนสูง	58
โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
งานวิจัยในประเทศ	66
งานวิจัยต่างประเทศ	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย	71
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลการเปรียบเทียบข้อมูล	91
ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ	102

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
วัตถุประสงค์การวิจัย	107
สมมติฐานการวิจัย	107
สรุปผลการวิจัย	108
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	123
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องและการหาค่าความเที่ยง ของแบบสอบถาม	132
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย	137
ภาคผนวก ง หนังสือราชการขอความร่วมมือ	142
ภาคผนวก จ รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	145
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม	147
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	39
3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน	84
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมและรายค้ำาน	84
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยภาพรวมและรายข้อ	85
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยภาพรวมและรายข้อ	87
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา โดยภาพรวมและรายข้อ	88
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ	90
10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายค้ำาน จำแนกตามสถานภาพ	91

- 11 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธาน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยภาพรวม
และรายข้อ จำแนกตามสถานภาพ 92
- 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามสถานภาพ 95
- 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา โดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามสถานภาพ 97
- 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการ
คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามสถานภาพ 100

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2 แสดงแผนผังการนั่งสนทนากลุ่ม	75
3 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
4 แสดงขั้นตอนในการออกแบบการจัดสนทนากลุ่ม	79
5 ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม	148
6 กำลังดำเนินการสนทนากลุ่ม	148
7 กลุ่มผู้บริหารร่วมอภิปราย	149
8 กลุ่มผู้แทนครู	149
9 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมอภิปราย	150
10 กลุ่มผู้แทนครูกำลังปรึกษาหารือ	150
11 ผู้ร่วมสนทนากลุ่มร่วมกันสรุป	151
12 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันสรุป	151